

*Музата
на Ботичели*

*Най-красивата жена
във
Флоренция*

Алиса Маломбо

Генуа, 1469 г.

– Симонета!

Чух майка ми да ме вика от коридора. Не твърде силно – все пак дамите не крещят, но с настойчив тон, който подчертаваше важността на предстоящото събитие.

Във венецианското огледало срещнах погледа на моята прислужница Киара. Усмихна ми се насърчително, докато втъкваше последните фуркети в косата ми.

– Почти съм готова, мадона Симонета – каза тя. – Ако наистина ви желае толкова много, ще ви почака.

Отвърнах ѝ с плаха усмивка.

Майка ми, изглежда, бе намислила друго.

– Побързайте! – подкани ни, когато влезе в стаята. – Киара, трябва да подчертаем великолепната ѝ коса, не я прибирай като на обикновена матрона.

– *Si*⁴, дона Катанео.

⁴ Да (ит. ез.). – б. пр.

– *Che bella, figlia mia!*⁵ – възкликна майка ми, щом ме огледа от глава до пети. Новата ми рокля от кремава коприна бе украсена с фина буранска дантела⁶ и избродирана с рози по яката и подгъва. Перлена огърлица нежно обгръщаше шията, а косите ми бяха изкусно прибрани назад, така че златистите кичури се разстилаха свободно чак до кръста. – Както винаги – добави.

Усмихнах се неловко, но тя продължи:

– Толкова е запленил от теб, че когато те види довечера, направо ще си изгуби ума.

Срещала бях синьор Марко Веспучи само веднъж, и то на литургия. Беше флорентинец, изпратен да учи в Генуа. Незнайно как се бе запознал с баща ми и в този ден се приближи до нас в църквата „Сан Торпете“⁷, за да ми се представи. Поклони се, целуна ми ръка и – подобно на всички останали кавалери – ме обсипа с разточителни и смешни ласкателства заради хубостта ми, така че не му обърнах почти никакво внимание. Беше доста красив, но пък повечето мъже не бяха лишени от чар.

За разлика от мен, той явно бе отдал по-голямо значение на срещата ни. Скоро след нея писа на баща ми и поиска разрешение да ме ухажва.

– Но, мамо – започнах неуверено. Струваше ми се, че това е единствената възможност да разсея съмненията си.

– Няма нищо, *mia dolce*⁸ – успокои ме тя. – С баща ти обсъдихме въпроса. Синьор Веспучи е чудесна партия за теб. Защо не, той е приближен на Медичите във Флоренция! Не искаш ли да помогнеш на *famiglia nostra*⁹ по най-добрия начин?

⁵ Колко си красива, дъще моя (ит. ез.). – б. пр.

⁶ Ръчно изработена дантела от Бурано – остров, разположен във Венецианската лагуна. – б. пр.

⁷ Църква в Генуа, посветена на св. Трофим, покровител на моряците. – б. пр.

⁸ Милата ми (ит. ез.). – б. пр.

⁹ Семейството ни (ит. ез.). – б. пр.

– Разбира се! – отвърнах. Какво друго можех да кажа?

– Разбира се! – повтори майка ми. – Тогава да слезем долу и да посрещнем твоя обожател. Не се страхувай, не е нужно да говориш, ако не искаш. Красотата ти е повече от достатъчна.

Едва се съдържах да не направя физиономия – още нещо неприсъщо на дамите. Сякаш щях да си мълча, като се ожения. Как можа да ѝ хрумне, че няма нужда да говоря – нима мъжете си мечтаят за неми съпруги?

„Може и да е така всъщност“ – помислих си и по лицето ми се плъзна иронична усмивка, щом се сетих колко често майка ми бърби до безкрай, без да забелязва измъчената физиономия на баща ми.

„Ожени ли се синьор Веспучи за мен, със сигурност няма да бъда мълчалива съпруга. Ще му дам да разбере от самото начало.“

Последвах майка си по стълбите, а Киара вървеше дискретно след нас, в случай че ми потрябва нещо. Разкошната ни къща бе много по-скромна от палатите на някои генуезки благородници. Беше разположена доста далеч от брега, затова от горните балкони морето не се виждаше добре, но винаги се усещаше. Соленият му мирис пропиваше цяла Генуа – въздуха, бриза, дори сградите. Ухаеше на роден дом.

Скоро излязохме на двора. Беше чудесна мека вечер в края на април и баща ми бе решил да посрещне госта на открито.

– Ето я и нея – чух гласа на татко, когато се появихме с майка ми. – Симонета, *figlia*¹⁰, навярно помниш синьор Веспучи?

– Разбира се – отвърнах и подадох ръка на госта. – Как се чувствате днес?

– Отлично, *мадона*, след като отново ви виждам – заяви той и се приведе, за да целуне ръката ми. После пак се изправи и по тънките му устни заигра нервна усмивка. Огледах го скришом. Да, беше млад и красив, може би

¹⁰ Дъщеря, дъще (ит. ез.). – б. пр.

двайсетинагодишен, а аз бях само на шестнайсет. Тъмната коса и изострената му брадичка бяха добре оформени, имаше големи благи очи и правилен нос. Макар и в тъмни тонове, дрехите му бяха от най-скъпите платове.

– Заповядайте вътре, синьор Веспучи – подкани го баща ми, – за да изпием по чаша вино.

– За мен ще бъде чест, дон Катанео – прие гостът.

Оттеглихме се в гостната и майка ми нареди на един слуга да донесе бутилка от най-хубавото ни червено вино. Седнах на стол с красива дърворезба, като внимавах да не измачкам роклята си.

Синьор Веспучи не снемаше поглед от мен, но се престо-рих, че не го забелязвам, и сведох скромно очи към земята. „Няма ли да ме заговорите, синьоре, или цяла вечер ще ме разглеждате като картина?“ – помислих си сърдито.

– Вие сте истинско видение, мадона Симонета – обади се най-сетне. – Засенчвате дори слънцето и сте по-красива от цвете.

Прехапах си бузата, за да не се разсмея. Всички мъже се представяха за поети, но малцина имаха това призвание. Синьор Веспучи не правеше изключение.

– Благодаря, синьоре! – отвърнах, запазила самообладание. – Думите ви са твърде ласкави.

– И прелестни – додаде майка ми, седнала срещу мен. – Ах, тези млади поети!

Отново преглътнах напушилия ме смях и наведох глава с облекчение.

– Всеки мъж си мечтае за муза като вас – допълни гостът, като все още ме съзерцаваше. Преодолях притеснението си и го погледнах открито. Дали наистина беше искрен? Взря се в очите ми, сякаш искаше да оцени и друго освен хубостта ми, макар и за кратко. Но лицето му пламна и той се извърна.

– Разкажете ни как върви обучението ви, синьор Веспучи – поде баща ми, след като ни наляха вино.

Обожателят ми подхвана с желание темата и подробно ни запозна с банковото дело. Заяви, че би искал новите умения да му послужат, когато се върне във Флоренция – града на прочутите банкери Медичите.

Разговорът бе скучен – числата и сметките не бяха моята страст. И все пак мъжът ме привличаше със своите пламенни очи, жива реч и възторжени жестове.

Докато говореше, все едно седеше на тръни, като че ли само въодушевляването го задържаше на едно място.

Тогава ми стана симпатичен. Може би сметките и числата за него имаха същата сила, както поезията за мен – и двамата бяхме влюбени в нещо, което ни завладяваше напълно. В този миг сякаш проникнах в душата му, а тя бе много по-привлекателна от красивото му лице.

Когато времето напредна и темата се поизчерпа – всъщност почти не участвах в разговора, навярно тъй бяха решили родителите ми, – синьор Веспучи забеляза книгата, оставена върху близката лакирана масичка.

– Виж ти! „Божествена комедия“. Кой тук чете Данте? – Гостът погледна въпросително баща ми.

– Аз – обадих се.

– Вие ли, мадона Симонета? – смая се мъжът.

Образованието ми се свеждаше до основни неща: четене, писане и проста аритметика. Често изпросвах разрешение от учителя си – мил възрастен свещеник – да прочета историите на Юлий Цезар и Александър Велики. Така неусетно преминахме към поезията.

Щом навърших тринайсет, родителите ми освободиха падре Валерио. Смятаха, че е излишно да продължават да му плащат. Вече бях научила достатъчно, за да бъда достойна дама и съпруга.

„Мъжете не искат учени жени – заяви веднъж баща ми, а майка ми енергично го подкрепи. – Красиво момиче като теб не се нуждае от книги.“

Не ми позволиха да продължа уроците си, колкото и горещо да ги молах. Затова започнах да чета сама книги – първо от библиотеката на баща ми, а после и нови. Но томчето, което бе привлякло вниманието на синьор Веспучи, ми беше спомен от падре Валерио. Подарил ми бе и други, бог да го поживи.

– Естествено. Не разбирам защо се учудвате, синьор. Нима очаквате да съм необразована като повечето благороднички?

При тези думи баща ми се намръщи, но не му обърнах внимание.

– Не, разбира се – изрече синьор Веспучи, посъвзел се от изненадата. – Но не очаквах млада дама като вас да четете точно това...

Присвила очи, издекламирах:

– *Не крия нищо в своето мълчание, учителю! За да не ме виניים, предразположен съм към въздържание.*¹¹

– Симонета, моля те... – засмя се майка ми притеснено.

Синьор Веспучи отмина забележката с мълчание и отново впери поглед в мен.

– *Тъй над хиляда блясъци избрани прииждаха и екна ясен глас: „Ей този ще усиле любовта ни!“*¹²

Двамата дълго не отмествахме поглед един от друг. По-дълго, отколкото благоприличието позволяваше.

Този път аз извърнах глава.

– В кръга на Медичите ще сте на висока почит, мадона Симонета – заяви след тежко мълчание синьор Веспучи с пресипнал от вълнение глас. – Притежавате в изобилие две неща, които най-много се ценят там: красота и любов към поезията.

¹¹ Цитат от X песен на „Ад“ из „Божествена комедия“ от Данте, превод И. Иванов и Л. Любенов. – б. пр.

¹² Цитат от V песен на „Рай“ из „Божествена комедия“, превод И. Иванов и Л. Любенов. – б. пр.

– Така ли мислите? – попитах, като се стараех да запазя спокойствие.

– *Si*. По примера на дядо си, великия Козимо, Лоренцо де Медичи събира около себе си най-будните и надарени умове: поети, учени, художници. Няма друго място в Италия и по света, където изкуството да е на такава почит.

Опитах се да си го представя. Как блестящи личности и художници – всичките неотлъчно край Медичите – обсъждат творческите си идеи. Дали биха приели жена сред тях? Може би, защото дори тук, в Генуа, се носеше славата на изключителната Лукреция Торнабуони – интелигентна и начетена жена и майка на братята Лоренцо и Джулиано Медичи.

– Бих искала да видя Флоренция – казах с усмивка на своя обожател.

Тогава още не го осъзнавах, но през следващите седмици често щях да се връщам към мига, в който взех съдбоносното си решение.